

Gerðarþoli starfar hér og er mættur. Áminntur um sannsögli kveðst hann ekki geta greitt.

Samkvæmt kröfu umboðsmanns gerðarbeiðanda og ábendingu mætta lýsti fógæti yfir fjárnámi í eign gerðarþola, bifreiðinni R 45653, sem er Cherokkee, árgerð 1976. Fallið var frá virðingu.

Fógæti skýrði þýðingu gerðarinnar. Upplesið, játað rétt bókað. Gerðinni lokið.

Miðvikudaginn 25. febrúar 1981.

Nr. 209/1978. **Hreppsnefnd Kolbeinsstaðahrepps
f. h. hreppsins**

(Benedikt Blöndal hrl.)

gegn

Ágúst Breiðdal

(Hilmar Ingimundarson hrl.).

Jarðakaup. Forkaupsréttur. Vextir. Sératkvæði.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Björn Sveinbjörnsson, Ármann Snævarr, Benedikt Sigurjónsson, Magnús Þ. Torfason og Þór Vilhjálmsson.

Áfrýjandi hefur skotið máli þessu til Hæstaréttar með stefnu 6. desember 1978. Krefst hann þess, að honum verði aðeins dæmt að greiða stefnda 9.930.00 krónur (nýkr.) með 19% ársvöxtum frá 8. júní 1978 til greiðsludags, en til vara, að vextir verði ákveðnir 13% frá 1. júlí 1977 til 20. nóvember s. á., 16% ársvextir frá þeim degi til 20. febrúar 1978 og 19% ársvextir frá þeim degi til greiðsludags, gegn afhendingu afsals fyrir 1/4 hluta jarðarinnar Miðgarða í Kolbeinsstaðahreppi. Þá krefst hann málskostnaðar úr hendi stefnda bæði í héraði og fyrir Hæstarétti, eins og málið væri ekki gjafsóknarmál, en áfrýjandi fékk gjafsókn fyrir Hæstarétti með bréfi dómsmálaráðuneytis 4. desember 1978.

Stefndi krefst staðfestingar hins áfrýjaða dóms, þó með þeirri breytingu, að vextir verði 19% ársvextir af 5.000.00

krónum (nýkr.) frá 1. júlí 1977 til 1. september s. á., af 10.000.00 krónum frá þeim degi til 1. febrúar 1978, af 17.503.90 krónum frá þeim degi til 14. júní 1979, 35½% ársvextir frá þeim degi til 1. september s. á., 40% ársvextir frá þeim degi til 1. desember s. á., 42½% ársvextir frá þeim degi til 1. júní 1980 og 46% ársvextir frá þeim degi til greiðsludags.

Þá krefst hann málskostnaðar fyrir Hæstarétti.

Áfrýjandi á forkaupsrétt samkvæmt III. kafla laga nr. 65/1976 að eignarhluta stefnda í jörðinni Miðgörðum í Kolbeinsstaðahreppi í tilefni kaupsamnings frá 24. maí 1977 milli stefnda annars vegar og Sigríðar Jónatansdóttur og Lárusar Jónatanssonar f. h. erfingja Jónatans Lífjarnssonar hins vegar.

Samkvæmt málflutningi hér fyrir dómi eru aðiljar sam-mála um, að áfrýjandi muni neyta forkaupsréttarins, og er aðeins deilt um, hvaða verð hann skuli greiða fyrir jarðarhlutann.

Á fundi sínum 3. júní 1977 veitti jarðanefnd Snæfellsnes- og Hnappadalssýslu samþykki sitt til þess, að áfrýjandi krefðist mats dómkvaddra manna á jarðarparti stefnda eftir ákvæðum 25. gr. jarðalaga nr. 65/1976. Áfrýjandi beiddist matsins, og matsgerð var lokið innan þeirra fresta, sem til eru teknir í nefndu lagaákvæði, enda verður að lögskýra það svo, að matsmenn hafi þriggja vikna frest til að ljúka mati.

Eftir að mál þetta var höfðað, kom í ljós, að jarðarparti stefnda hafði ekki verið rétt lýst í matsbeiðni. Raskaði þetta niðurstöðu hinna dómkvöddu matsmanna, þar sem þeir fóru eftir matsbeiðninni í mati sínu. Villa sú, sem var í matsbeiðni, stafaði af því, að í framangreindum kaupsamningi var jarðarpartur stefnda tilgreindur með óljósum og villandi hætti, en eftir honum fór áfrýjandi, þegar hann beiddist matsins. Hin nýja matsgerð fór fram án ástæðulausrar tafar, eftir að umrædd mistök komu í ljós. Að svo vöxnu máli getur stefndi ekki horið fyrir sig, að sú leiðréttta matsgerð, sem áfrýjandi varð að láta fara fram, hafi verið of síðbúin samkvæmt 25. gr. jarðalaga. Er þess enn fremur að geta, að stefndi ásamt

lögmanni sínum var viðstaddur síðara matið, og hreyfðu þeir þá engum andmælum við því, að það mætti fram fara.

Matsgerð hinna dómkvöddu manna veitir að vísu líkur fyrir því, að verð á jarðarparti stefnda hafi verið ákveðið allhátt í kaupsamningi. Á það er þó einnig að líta, að ekki verður glögg ráðið af matsgerð, eftir hvaða sjónarmiðum matsmenn hafa farið við mat sitt og hvort þeir þannig hafi gætt alls þess, sem áhrif gat haft til hækkunar á kaupverði. Ekki hefur heldur tilraun verið til þess gerð af hálfu áfrýjanda að leiða í ljós í málinu með skýrslu kaupenda eða á annan hátt, að kaupverðið hafi verið ákveðið svo hátt sem gert var gagnert í því skyni að halda áfrýjanda frá að neyta forkaupsréttar síns. Verður af þessum ástæðum að telja, að ekki sé fullnægt skilyrðum 25. greinar, til að áfrýjandi geti krafist kaupa á jarðarpartinum fyrir annað og lægra verð en í kaupsamningi greinir.

Ákvæði kaupsamningsins um hækkun kaupverðs umfram þær 1.500.000 krónur, sem þar eru greindar vegna eigna kaupenda á jarðarpartinum, er órökrétt og óskýrt. Þeir hafa og nú samið um greiðslu fyrir þau verðmæti við Guðmund Þórðarson. Ber því við það að miða, að söluverð til áfrýjanda eigi að vera 15.000.00 nýkrónur, og ber honum að greiða stefnda þá fjárhæð auk 19% ársvaxta af 5.000.00 nýkrónum frá 1. júlí 1977 til 1. september s. á., af 10.000.00 nýkrónum frá þeim degi til 1. febrúar 1978 og af 15.000.00 nýkrónum frá þeim degi til greiðsludags, en stefndi hefur ekki gagn-áfrýjað málinu. Þá ber að dæma áfrýjanda til að greiða stefnda málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti, samtals 6.000.00 nýkrónur. Gegn greiðslum þessum gefi stefndi út afsal til áfrýjanda fyrir þinglýstum eignarhluta sínum í jörðinni Miðgörðum í Kolbeinsstaðahreppi.

Allur gjafsóknarkostnaður greiðist úr ríkissjóði, þar með talin málf lutningslaun skipaðs talsmanns áfrýjanda fyrir Hæstarétti, 3.000.00 nýkrónur.

D ó m s o r ð:

Áfrýjandi, hreppsnefnd Kolbeinsstaðahrepps f. h.

hreppsins, greiði stefnda, Ágúst Breiðdal, 15.000.00 nýkrónur auk 19% ársvaxta af 5.000.00 nýkrónum frá 1. júlí 1977 til 1. september s. á., af 10.000.00 nýkrónum frá þeim degi til 1. febrúar 1978 og af 15.000.00 nýkrónum frá þeim degi til greiðsludags. Þá greiði áfrýjandi stefnda málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti, samtals 6.000.00 nýkrónur. Gegn greiðslum þessum gefi stefndi út afsal til áfrýjanda fyrir þinglýstum eignarhluta sínum í jörðinni Miðgörðum í Kolbeinsstaðahreppi.

Allur gjafsóknarkostnaður greiðist úr ríkissjóði, þar með talin málflytningislaun skipaðs talsmanns áfrýjanda fyrir Hæstarétti, Benedikts Blöndal hæstaréttarlögmanns, 3.000.00 nýkrónur.

Dómi þessum ber að fullnægja að viðlagðri aðför að lögum.

S é r a t k v æ ð i

Magnúsar Þ. Torfasonar hæstaréttardómara.

Hæstiréttur hefur tekið til greina kröfu áfrýjanda máls um hærri vexti en krafist var fyrir héraðsdómi, er hækkuð vaxtakrafa fyrir Hæstarétti hefur átt rót sína að rekja til vaxtahækkana, sem gildi hafa tekið, eftir að máli var áfrýjað. Hafa áfrýjanda, er svo stendur á, verið dæmdir hinir hærri vextir af dæmdri fjárhæð, þó að krafa um þá vexti hafi hvorki verið gerð í áfrýjunarstefnu né hafi hækkun vaxtakröfunnar verið áskilin í áfrýjunarstefnunni eftir ákvæðum 45. gr. laga nr. 75/1973. Visast um þetta til Hrd. 1979, bls. 1285.

Lagasamræmis- og réttlætissjónarmið leiða til þess, að stefndi fyrir Hæstarétti, er una vill áfrýjuðum dómi, skuli vera heimilt með sama hætti að koma að fyrir Hæstarétti án áfrýjunar af sinni hendi kröfu um hærri vexti en héraðsdómur dæmdi, að því leyti sem sú kröfugerð er sprottin af almennum vaxtahækkunum. Er og á það að líta, að önnur regla gæti leitt til þeirrar niðurstöðu, að stefndi fengi alls eigi

komið að breytttri vaxtakröfu, er vaxtahækkun verður að liðnum áfrýjunarfresti.

Þar sem meiri hluti dómenda hefur hins vegar talið, að ekki sé efni til að sinna hækkaðri vaxtakröfu stefnda, af því að hann hefur ekki gagnáfrýjað málinu, er ekki ástæða til, að ég fjalli að öðru leyti um vaxtakröfu hans.

Með þessari athugasemd er ég samþykkur atkvæði meiri hluta dómenda.

S É r a t k v æ ð i

Benedikts Sigurjónssonar hæstaréttardómara.

Í máli þessu er ekki byggt á matsgerðinni frá 27. júní 1977, þar sem það mat er byggt á röngum forsendum um eign þá, sem meta skyldi, en um það verður stefnda eigi kennt. Mat það, sem fram fór að ósk áfrýjanda í júní 1978, verður ekki lagt til grundvallar í málinu, þar sem þá voru löngu liðnir frestir þeir, sem um ræðir í 2. mgr. 25. gr. laga nr. 65/1976. Verður því að miða við það endurgjald fyrir jarðarhlutann, sem ákveðið var í kaupsamningnum frá 24. maí 1977.

Með þessum athugasemdum ber að staðfesta niðurstöðu hins áfrýjaða dóms.

Dæma ber áfrýjanda til að greiða stefnda málskostnað fyrir Hæstarétti, sem ákveðst 3.000.00 krónur (nýkr.).

Allur gjafsóknarkostnaður áfrýjanda greiðist úr ríkissjóði, þar með talin málflutningslaun skipaðs talsmanns hans, 3.000.00 krónur (nýkr.).

Dómur aukadómþings Snæfellsnes- og Hnappadalssýslu

20. október 1980.

Mál þetta, sem dómtekið var hinn 12. september 1978 að loknum munnlegum málflutningi, höfðar Ágúst Breiðdal, Sogavegi 118, Reykjavík, í aukadómþingi Snæfellsnes- og Hnappadalssýslu gegn hreppsnefnd Kolbeinsstaðahrepps f. h. hreppsins með stefnu, birtri 12. ágúst 1977, og gerir þær dómkröfur, „að hreppsnefnd Kolbeinsstaðahrepps f. h. hreppsins verði dæmd til þess að greiða stefnanda kr. 1.750.390 með 2.5% dráttarvöxtum fyrir hvern byrjaðan mánuð frá því 1. júlí 1977 til 1. ágúst s. á., en með 3% dráttarvöxtum á mánuði frá þeim degi til greiðsludags. Til vara

lækkun á vaxtakröfu þannig, að vextir verði 19% ársvextir frá 1. júlí 1977 til greiðsludags, og málskostnað að skaðlausu samkvæmt framlögðum reikningi á dskj. nr. 27, allt gegn afhendingu á afsali fyrir þinglýstum eignarhluta stefnanda í jörðinni Miðgörðum, Kolbeinsstaðahreppi.“

Af hálfðu stefnda eru gerðar þær dómkröfur, „að fjárfrafa stefnanda verði lækkuð að mun og stefnda verði aðeins gert að greiða stefnanda kr. 993.000.- með 19% ársvöxtum frá 8. júní 1978 til greiðsludags gegn afhendingu á afsali fyrir eignarhluta stefnanda í jörðinni Miðgörðum í Kolbeinsstaðahreppi. Þá er krafist málskostnaðar úr hendi stefnanda eftir mati dómsins.“

Stefnandi byggir kröfur sínar á því, að með því að ákveða að neyta lögheimilaðs forkaupsréttar sé hreppsnefnd Kolbeinsstaðahrepps f. h. hreppsins skuldbundin til þess að kaupa eignarhluta stefnanda í jörðinni Miðgörðum í Kolbeinsstaðahreppi á því verði og með þeim skilmálum, sem greinir í kaupsamningi um jarðarhlutann, gerðum 24. maí 1977. Hreppsnefndin hafi hins vegar talið verðið alltof hátt og því ákveðið að láta meta landið til verðs samkvæmt heimild í jarðalögum og sé matsverðið lægra en söluverð samkvæmt kaupsamningnum. Kröfu sína sundurliðar stefnandi þannig, að kaupverð samkvæmt samningi sé kr. 1.500.000, en auk þess gefi kaupendur eftir álag samkvæmt úttektargerð, er fram fór 7. maí 1977, kr. 250.390.

Stefndi reisir kröfur sínar á matsgerð dómkvaddra manna, sem dómkvaddir voru samkvæmt heimild í 25. gr. jarðalaga, til þess að meta söluverð á eignarhluta stefnanda í Miðgörðum. Endanleg niðurstaða mats þeirra varð sú, að jarðarhluti stefnanda var metinn á kr. 993.000.

Málavextir eru þeir, að árið 1974 eignaðist stefnandi máls þessa 1/8 hluta í jörðinni Miðgörðum í Kolbeinsstaðahreppi fyrir arftöku. Meðeigendur hans að jörðinni voru þá Elínborg Guðmundsdóttir, Ballará, Klofningshreppi, Dalasýslu, sem átti 3/8 hluta jarðarinnar, og Þórður Guðmundsson, Syðstu-Görðum, Kolbeinsstaðahreppi, sem átti 1/2 jörðina. Hinn 20. desember 1976 afsalaði Elínborg eignarhluta sínum til Guðmundar Þórðarsonar frá Syðstu-Görðum, og hinn 1. maí 1977 afsalaði Þórður Guðmundsson hálfri jörðinni til Guðmundar, sonar síns, sem þar með var orðinn eigandi að 7/8 hlutum jarðarinnar. Formleg landskipti á Miðgörðum höfðu þó farið fram hinn 27. ágúst 1957, og var þá hálf jörðin, hluti Þórðar Guðmundssonar, lögð undir Syðstu-Garða. Í marsmánuði árið 1977 gerði Guðmundur Þórðarson stefn-

anda tilboð í eignarhluta hans í jörðinni, að upphæð kr. 675.000, en því var ekki tekið. Í sama mánuði mælti jarðanefnd Snæfellsnes- og Hnappadalssýslu eindregið með því, að Guðmundi Þórðarsoni yrði leyft að leysa til sín jarðarhlutann samkvæmt 14. gr. jarðalaga. Hreppsnefnd Kolbeinsstaðahrepps og landnámsstjórn mæltu einnig með innlausn.

Leiguliði á jörðinni frá árinu 1923 eða 1924 og til dauðadags (1975) var Jónatan Lífgjarnsson. Eftir beiðni Guðmundar Þórðarsonar fór fram úttekt á jörðinni í maímánuði árið 1977 eftir ábúð Jónatans. Niðurstaða úttektarinnar er sú, að eignir fráfaranda á jörðinni nemi kr. 1.001.561, og hefur Guðmundur innt þá fjárhæð af hendi til erfingja ábúandans.

Framangreindur kaupsamningur um Miðgarða frá 24. maí 1977 hljóðar svo:

„Seljandi lofar að selja og kaupendur að kaupa eignarhluta seljanda í jörðinni Miðgarðar, Kolbeinsstaðahreppi. Eignarhluti seljanda telst vera einn áttundi hluti allrar jarðarinnar Miðgarða, en einn fjórði hluti jarðarinnar eins og hún hefur verið nytjuð síðustu 40—50 árin. Með í kaupunum fylgir hlutdeild seljanda í öllum mannvirkjum, svo sem húsum, ræktun, girðingum og öllum öðrum gögnum og gæðum, sem jörðinni fylgja og fylgja ber, að engu undanskildu.

Þinglesinn sameigandi að jörðinni óskiftri er Guðmundur Þórðarson frá Syðstu-Görðum, Kolbeinsstaðahreppi. Um landamerki jarðarinnar er vísað til landamerkjaskrár.

Jarðarhlutinn er seldur í núverandi ástandi, sem kaupendur þekkja rækilega og sætta sig við í alla staði. Kaupendur eru eigendur allra jarðarbóta skv. úttekt, er fram fór 7. maí s.l., og samþykka þeir, að sá hluti álags, er fellur á framangreindan jarðarhlut, komi til hækkunar á kaupverði. Kaupverð hins selda jarðarhluta er umsamið kr. 1.500.000.- fimmtánhundruðþúsund og greiðist á eftirfarandi hátt.

1. Við undirritun samnings þessa kr.	500.000.-
2. Þann 1. september 1977	— 500.000.-
3. Þann 1. febrúar 1978	— 500.000.-

Samtals kr. 1.500.000.-

Áhvílandi er á jörðinni skuld við veðdeild Búnaðarbanka Íslands, og skulu fram fara skil vegna þeirrar skuldar við útgáfu

afsals þann 25. júlí n.k. samtímis því að seljanda verða afhentir víxlar fyrir greiðslum skv. tölul. 2 og 3 hér að framan.

Kaupendur taka formlega við jörðinni þann 25. júlí n.k. við útgáfu afsals, og greiða þeir alla skatta og skyldur af jörðinni frá þeim degi og hirða arð allan. Kaupendur greiða allan kostnað við þinglýsingu og stimplun skjala vegna þessara eigendaskipta. Skv. ákvæðum 3. kafla laga nr. 65/1976 á sveitarsjóður Kolbeinsstaðahrepps forkaupsrétt að jarðarhlutanum, og skal samningur þessi sendur oddvita hreppsins til áritunar um, að fallið verði frá forkaupsrétti. Öllu framangreindu til staðfestingar rita aðilar nöfn sín hér undir í viðurvist tilkvaddra vitundarvotta.“

Á kaupsamningsskjalinu er svofelld ódagsett áritun:

„Hreppsnefnd Kolbeinsstaðahrepps ákvað að neyta forkaupsréttar á þeim jarðarhluta, sem þessi kaupsamningur hljóðar um, á grundvelli matsgerðar Þórðar G. Sigurjónssonar og Bjarna Arasonar, sem byggist á 25. gr. jarðalaga.

F. h. hreppsnefndar Kolbeinsstaðahr.
oddviti Kolbeinsstaðahrepps
Haukur Sveinbjörnsson.“

Hinn 2. júní 1977 ákvað hreppsnefndin að neyta forkaupsréttar að jarðarhlutanum og jafnframt að óska eftir mati samkvæmt 25. gr. jarðalaga, og sama dag var sýslumaður beðinn um að dómkveðja menn til matsins. Dómkvaðning fór fram hinn 7. júní. Hinn 20. júní 1977 var stefnanda tilkynnt, að hreppsnefndin hefði ákveðið að neyta forkaupsréttar og óska eftir mati. Matsmennirnir, Bjarni Arason og Þórður G. Sigurjónsson búnaðarráðunautar, framkvæmdu matið hinn 27. júní 1977, og er niðurstaða matsins sú, að hæfilegt andvirði 1/8 hluta úr jörðinni sé kr. 380.000 miðað við staðgreiðslu. Hinn 1. júlí 1977 var stefnanda tilkynnt, að hreppsnefndin hefði ákveðið að neyta forkaupsréttar samkvæmt matinu, og þess óskað, að stefnandi gæfi út afsal eigi síðar en 25. s. m. gegn greiðslu. Stefna var síðan gefin út í málinu hinn 9. ágúst 1977.

Eins og að framan greinir, fóru fram landskipti á jörðinni Miðgörðum árið 1957 og landamerki sett. Hálf jörðin, eignarhluti Þórðar Guðmundssonar, bónda í Syðstu-Görðum, var þá lögð undir þá jörð, en hinn hlutinn varð sjálfstætt býli. Með tilliti til þessa var að beiðni lögmanns stefnda framkvæmt framhaldsmat á eignarhluta stefnanda í jörðinni, þar sem eignarhluti hans teljast nú 1/4 hluti jarðarinnar Mið-Garða, eins og sú jörð er eftir

þessi landskipti, en um þau hafi ekki verið vitað, þegar matið fór fram.

Sömu matsmenn og áður framkvæmdu framhaldsmatið, sem fór fram hinn 5. júní 1978. Niðurstaða matsins er sú, að eignarhluti stefnanda í landi jarðarinnar sé að verðmæti kr. 993.000. Aðrar eignir á jörðinni voru að beiðni stefnanda metnar sérstaklega, og er matsverð þeirra alls kr. 524.000. Matsmennirnir hafa staðfest matsgerðir sínar í dómi. Stefnandi hefur komið fyrir dóm í málinu. Hann kveðst hafa tekið í arf eftir ömmu sína, Stefaníu Þórðardóttur, eignarhluta hennar í jörðinni Miðgörðum. Laugardaginn 25. júní 1977 tilkynnti annar matsmannanna, Þórður G. Sigurjónsson, stefnanda, að matið færi fram mánudaginn 27. júní. Matsmaðurinn kom einnig heim til stefnanda um kvöldmatarleytið daginn eftir og tilkynnti stefnanda það sama. Stefnandi kveðst hafa sagt Þórði í bæði skiptin, að hann gæti ekki mætt með svo skömmum fyrirvara vegna atvinnu sinnar. Þá segir stefnandi, að samningurinn um sölu á eignarhluta hans í Miðgörðum hafi verið gerður að sinni tilhlutan. Hann kvaðst oft hafa hitt kaupendurna, eftir að samningurinn var gerður, og hafi þeir ítrekað lýst því yfir, að þeir væru reiðubúnir til að standa við hann af sinni hálfu.

Haukur Sveinbjarnarson, Snorrastöðum II, Kolbeinsstaðahreppi, oddviti hreppsnefndar, hefur komið fyrir dóm. Hann skýrir svo frá, að ekki sé veiðifélag um Kaldá í Kolbeinsstaðahreppi og engar veiðitekjur séu af ánni aðrar en þær, að fjórir aðiljar, sem hafi ána á leigu, setji ákveðinn fjölda laxaseiða í ána árlega í næstu 10 ár frá 1969 samkvæmt samkomulagi, sem gert var það ár. Hann heldur, að árið 1975 hafi veiðst 21 lax í ánni, árið 1976 tveir laxar og árið 1977 fimm laxar. Hann segir, að ábúandi Miðgarða, Jónatan Lífjarnsson, hafi staðið að framangreindu samkomulagi, en ábúandi Syðstu-Garða ekki, vegna þess að Miðgarðar, en ekki Syðstu-Garðar, nytjuðu það óskipta land, sem liggur að Kaldá. Þá segir oddvitinn, að hreppsnefndin hafi neytt forkaupsréttarins fyrir eiganda 7/8 hluta Miðgarða, Guðmund Þórðarson, enda muni hann greiða kaupverðið, og ástæðan fyrir því, að hreppsnefndin neyti forkaupsréttar fyrir Guðmund, sé sú, að hann sé að byrja búskap og hefði nytjað jörðina í sumar (1977) að fullu, ef málaferli þessi hefðu ekki komið í veg fyrir það.

Hér að framan er þess getið, að hreppsnefnd Kolbeinsstaðahrepps hafi ákveðið að neyta forkaupsréttar við sölu á eignarhluta stefnanda í Miðgörðum. Heimild forkaupsréttarhafa samkvæmt

25. gr. jarðalaga til þess að krefjast mats dómkvaddra manna byggist á því, „að tilgreint kaupverð (sé) óeðlilega hátt eða skilmálar ósanngjarnir miðað við almennar viðskiptavenjur, þannig að ætla má að gert sé í því skyni að halda forkaupsréttarhafa frá að neyta réttar síns.“

Hér er um að ræða 1/4 hluta af bújörð, sem hlunnindi fylgja, þótt ekki séu mikil, en möguleiki á að auka með fiskrækt í Kaldá. Landverð fer mjög hækkandi og hefur hækkað mikið á síðustu árum, og þegar ekki er um háar upphæðir að ræða, mun ekki óalengt, að kaupverð sé ýmist greitt að fullu við samningsgerð eða á skömmum tíma eftir samningsgerð. Ekkert hefur komið fram í málinu, sem bendir til þess, að ætlun samningsaðiljanna hafi verið sú að koma í veg fyrir, að forkaupsréttarhafar neyttu réttar síns.

Að þessu athuguðu verður niðurstaða dómsins sú, að forkaupsréttarhafi, hreppsnefnd Kolbeinsstaðahrepps f. h. hreppsins, sé skuldbundin til þess að standa við ákvæði kaupsamnings um sölu eignarhluta stefnanda til erfingja Jónatans Lífgjarnssonar, dags. 24. maí 1977. Stefnda ber því að greiða stefnanda kr. 1.500.000 + hluta álags samkvæmt úttektargerð, kr. 250.390, eða samtals kr. 1.750.390. Samkvæmt kaupsamningnum átti að greiða kr. 500.000 af kaupverðinu við undirskrift hans, kr. 500.000 hinn 1. september 1977 og kr. 500.000 hinn 1. febrúar 1978. Stefnandi krefst vaxta frá 1. júlí 1977. Rétt þykir, að stefndi greiði 19% ársvexti af kr. 500.000 frá 1. júlí 1977 til 1. september s. á., af kr. 1.000.000 frá þeim degi til 1. febrúar 1978 og af kr. 1.750.390 frá þeim degi til greiðsludags. Eftir þessum úrslitum þykir rétt, að stefndi greiði stefnanda málskostnað, sem þykir hæfilega ákveðinn kr. 500.000. Gegn greiðslum þessum afhendi stefnandi stefnda afsal fyrir þinglýstum eignarhluta sínum í jörðinni Miðgörðum, Kolbeinsstaðahreppi.

Dómsuppsaga hefur dregist vegna anna dómaraans.

Jón S. Magnússon fulltrúi kvað upp dóminn.

Dóms orð:

Stefndi, hreppsnefnd Kolbeinsstaðahrepps f. h. hreppsins, greiði stefnanda, Ágúst Breiðdal, kr. 1.750.390 auk 19% ársvaxta af kr. 500.000 frá 1. júlí 1977 til 1. september s. á., af kr. 1.000.000 frá þeim degi til 1. febrúar 1978 og af kr. 1.750.390 frá þeim degi til greiðsludags og kr. 500.000 í málskostnað. Gegn greiðslum þessum afhendi stefnandi stefnda

afsal fyrir þinglýstum eignarhluta sínum í jörðinni Miðgörðum.

Dómi þessum ber að fullnægja innan 15 daga frá birtingu hans að viðlagðri aðför að lögum.

Fimmtudaginn 26. febrúar 1981.

Nr. 35/1980.

Ákærvaldið

(Þórður Björnsson ríkissaksóknari)

gegn

Gunnari Sölva Karlssyni

og

Jóhanni Maríusi Kjartani Benediktssyni

(Hilmar Ingimundarson hrl.).

Ölögleg meðferð fundins fjár. Þjófnaður.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Björn Sveinbjörnsson, Benedikt Sigurjónsson, Logi Einarsson, Sigurgeir Jónsson og Þór Vilhjálmsson.

Héraðsdómi í máli þessu var að ósk ákærðu skotið til Hæstaréttar. Af hálfu ákærvalds er þess krafist, að refsing ákærðu verði þyngd.

Ný sakavottorð ákærðu hafa verið lögð fyrir Hæstarétt.

Samkvæmt hinu nýja sakavottorði ákærða Gunnars Sölva var hann í sakadómi Reykjavíkur 1. ágúst 1979 dæmdur í 3 mánaða fangelsi fyrir brot gegn 244. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940 og 19. ágúst 1980 dæmdur í fjögurra mánaða fangelsi fyrir sams konar brot.

Ákærði Jóhann Maríus Kjartan var hinn 20. ágúst 1979 í sama dómi sakfelldur fyrir brot gegn 244. gr. almennra hegningarlaga, en ekki dæmd refsing. Sama dag var hann dæmdur í 30.000 króna sekt fyrir brot gegn 2., sbr. 5. og 6. gr., laga nr. 65/1974 og 2., sbr. 10. gr. reglugerðar nr. 390/1974. Hinn 5. janúar 1980 sættist hann á að greiða 1.000